

**LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODAS**  
(įstaigos pavadinimas)

**2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2018-01-17

(data)

Kaunas

(parengimo vieta)

**I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS**

Lietuvos zoologijos sodą 1938 m. liepos 1 d. įkūrė profesorius T. Ivanauskas. Nuo to laiko zoologijos sodas globoja ir saugoja gyvūnus, supažindina lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove bei veisia retus ir nykstančius gyvūnus, teikdamas prioritetą, saugomiems pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir įrašytiems į Tarptautinę raudonąją knygą. Čia yra pastovi ekspozicija, kurią reikia toliau išlaikyti šia tęstine ir ilgalaike programa. Lietuvos zoologijos sodas nuo 1985 m. dalyvauja Europos retų ir nykstančių gyvūnų rūšių veisimo programose. 1992 m. buvo priimtas pilnateisio nario statusu į Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociaciją (EAZA), 2013 m. šioje organizacijoje pilnateisio nario statusas pakeistas į kandidato, nuo 2008 m. atnaujino narystę Tarptautinėje rūšių informacinėje sistemoje (Species360). Nuo 2016 m. kovo 1 d., gavus prieigą, pradėta dirbti su tarptautine Zoologinės informacijos valdymo sistema (ZIMS).

**Svarbiausi atlikti darbai ir pasiekti rezultatai**

1. Lietuvos zoologijos sodas, siekdamas užtikrinti jam priskirtos visuomeninio-kultūrinio gyvūnų pažintinės ir reprezentacinės funkcijos vykdymą, nuo 2017-03-01 įgyvendina projektą „Visuomenės aplinkosauginį švietimą skatinančios infrastruktūros atnaujinimas Lietuvos zoologijos sode“ pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, kurio metu planuojamas kompleksiškas viso zoologijos sodo atnaujinimas, t. y. veterinarijos, edukacijos centro, egzotariumo, žirafų, plėšriųjų žinduolių, kanopinių žinduolių bei kitų gyvūnų pastatų ir voljerų statyba bei rekonstrukcija.

2. Nuo 2017-10-17 įgyvendinamas projektas „Gamtosauginių bei gamtotvarkinių priemonių įgyvendinimas išsaugojant ir pagausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas“ pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-V-018 priemonę „Biologinės įvairovės apsauga“. Šio projekto tikslas – pagausinti balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas, vykdant individų veisimo ir buveinių tvarkymo darbus. Projektas vykdomas kartu su partneriu Metelių regioninio parko direkcija.

3. Nuo 2015 m. dalyvaujama ES 2015–2018 metų profesinio mokymo projekte „European Professional Zookeeper Qualification Framework“ („Europos zoologijos sodų gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymas“), kurį įgyvendina Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociacija (EAZA) pagal ES 2014–2020 m. programą „Erasmus+“. Projekto tikslas – išvystyti ir pritaikyti projekto grupei nuoseklų ir suderintą gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymo programą, kuria galėtų naudotis zoologinio sektoriaus atstovai. Įvesti koreliuojančias disciplinas, kurios būtų prieinamos visiems Europos zoologijos sodams, užtikrinant ilgalaikius teigiamus rezultatus. Projektas skirtas kelti gyvūnų priežiūros specialistų darbo kokybę, taikant naujausius tarptautinius gyvūnų gerovės ir priežiūros nelaisvėje metodus.

4. 2017 metais didelių esminių pokyčių gyvūnų kolekcijoje neįvyko, sumažėjo 9 laikomų gyvūnų rūšių skaičius (3,8 %) lyginant su 2016 m. Gyvūnų rūšių 2017-01-01 buvo 234, o 2017-12-31 buvo 225. Ekspонатų skaičius sumažėjo (2,8 %), t. y. nuo 2166 iki 2107 individų. 2017 m. netekome 18 rūšių (didžiąją dalį sudaro žuvų rūšys) ir įsigyta 9 naujos rūšys (3 nariuotakojų, 3

žuvų, 1 varliagyvių, 1 roplių ir 1 žinduolių). Porų sudarymui įsigyta miškinė katė, juodasis šeškas ir manulas. 2017-12-31 zoologijos sodo gyvūnų kolekcijoje buvo 29 (13%) rūšys, įtrauktos į Tarptautinę raudonąją knygą, 11 (5 %) rūšių yra saugomos pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir 62 (28 %) rūšys įtrauktos į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) sąrašus. Zoologijos sodas dalyvauja 13 europinių retų rūšių išsaugojimo ir veisimo programose (EEP), 8 europinės retų rūšių (ESB) ir 5 tarptautinės retų rūšių (ISB) kilmės knygos programose. 2017 metais veisėsi 24,7 % visų esančių zoologijos sode rūšių, šiek tiek mažiau nei 2016 m. (28,4 %), tačiau iš išauginto prieauglio galima paminėti tokias rūšis, kurios nelaisvėje rečiau išveisiamos, tai – baliniai vėžliai, raudonpilvės kūmutės, Kaizerio tritonai, Jemeniniai chameleonai, didieji apuokai, pilkosios papūgos, didieji apuokai ir kritiškai nykstančios perukinės tamarinos. 2017 m. gyvūnų gaištamumas, lyginant su 2016 metais, praktiškai nekito – 8,92 %.

2017 metais tęsėme į internetinę ZIMS programą visų mūsų kolekcijos rūšių suvedimą ir individualiai atpažįstamų gyvūnų informaciją, t. p. nuolat tvarkoma visų gautų ir perduotų kitiems zoologijos sodams gyvūnų informaciją. Programa skirta sisteminiam zoologinės informacijos (gyvūnų registravimo, priežiūros, individualių duomenų) rinkimui ir platinimui.

5. 2015–2017 metais buvo įgyvendinamas valstybės investicijų projektas (VIP) „Lietuvos zoologijos sodo teritorijos apatinės dalies tvoros projektavimas ir statyba“, kurio metu pastatyta tvora su triukšmo užtvara ties Slėnio g. Šio projekto vertė 165,0 tūkst. €. Taip pat buvo įgyvendintas VIP „Lietuvos zoologijos sodo statinių remonto darbai bei įrangos gyvūnų gerovei užtikrinti įsigijimas“, kurio metu suremontuota hienos voljero tvora, zebrių ir administracijos pastatų stogai, reprezentacinė kolona prie įėjimo ir pastatyti apšiltinti nameliai karčiutiesiems vilkams ir kengūroms (59,0 tūkst. €). Taip pat už 27,0 tūkst. € įsigyta įranga reikalinga gyvūnų gerovei užtikrinti (hematologinis morfologinis kraujo analizatorius, trinokuliarinis poliarizacinis mikroskopas su kamera, platforminės svarstyklės gyvūnų svėrimui bei šakų smulkintuvas ir daržovių plautuvė). Projekto vertė 86,0 tūkst. €.

6. Paramos dėka per 2017 m. sumontuota kėlimo įranga korsakų ir lapių voljere (1880 EUR), gauta statybinių medžiagų liūtų voljerams (2444,18 EUR), ETNA polisterinis putplastčio voljerų stogų apšiltinimui (1625,16 EUR), fiziniai asmenys skyrė reikalingiausių maisto ir gyvūnų priežiūros prekių (7295,92 EUR) ir kt.

7. Įgyvendinant visuomenės švietimo ir informavimo funkciją, prarastos 355 edukacinės programos zoologijos sode bei švietimo įstaigose: parodose, mokslo festivaliuose, universitetuose, darželiuose, mokyklose, neįgaliųjų vaikų institucijose, kaip išvažiuojamoji edukacija. Suorganizuoti 9 renginiai (šventės) Lietuvos zoologijos sodo teritorijoje, kurių metu sodas buvo pristatytas, parengiant temines edukacines programas. Dalyvauta 8 išvažiuojamuosiuose renginiuose ir vestos teminės edukacijos. Parengtas ir su vizualiniu turiniu Aplinkos ministerijai bei žiniasklaidai išplatintas 31 pranešimas spaudai, siekiant informuoti visuomenę apie vykdomą veiklą.

#### **Pasiekti svarbiausi veiklos efektyvumo pokyčiai**

1. Vadovaujantis Darbo kodekso nuostatomis, įstaigos darbuotojams (išskyrus darbininkus) nustatytos metinės užduotys, siektini rezultatai ir jų vertinimo rodikliai pagal kurias bus vertinama darbuotojų praėjusių kalendorinių metų veikla.

2. Atnaujinta Kolektyvinė sutartis ir 2017-10-31 pasirašyta su Lietuvos zoologijos sodo darbuotojų profesine sąjunga.

3. 2017-09-26 Lietuvos zoologijos sodui EAZA skyrė naująjį mentorių Tom de Jongh.

4. 2017-09-12/15 dienomis septyni Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai dalyvavo gerosios praktikos mainuose biologinės įvairovės ir gamtosaugos tema tarp Lietuvos ir Kristiansando (Norvegija) zoologijos sodų.

#### **Svarbiausi veiksniai, trukdę įgyvendinti prioritetus ir pasiekti planuotus rezultatus**

1. Užsitęsęs teisminei ginčui dėl viešojo pirkimo „Lietuvos zoologijos sodo veterinarijos gydyklos ir karantino projektavimo ir statybos darbų pirkimas“ 2017 m. negalėjome pradėti Veterinarijos gydyklos ir karantino projektavimo bei statybos darbų.

2. Lietuvos zoologijos sodui, finansuojamam iš valstybės biudžeto, pagal patvirtintą sąmatą skiriamų lėšų labiausiai trūksta gyvūnų mitybai (pašarams), todėl pašarų įsigijimui zoologijos sodas priverstas kasmet prašyti papildomo finansavimo iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų. Taip pat trūksta lėšų ir komandiruotėms, todėl per metus gali išvykti tik vienas žmogus ir vos į kelis iš visų EAZA organizuojamų renginių. Turėtų daugiau darbuotojų vykti į kitus Europos zoologijos sodus su tikslais: tobulintis, kelti kvalifikaciją, savišvietai, praktikai, kompetencijų įgijimui, žinių, praktikos ir gerosios patirties pasikeitimui, dvišaliam bendradarbiavimui.

3. Artėjant Lietuvos zoologijos sodo rekonstrukcijos darbų etapui sumažintas naujų gyvūnų atsivežimas į zoologijos sodą, tuo tarpu padaugėjo senų gyvūnų iš turimos kolekcijos kritimo atvejų, kas daro didelę įtaką zoologijos sodo gyvūnų kolekcijos formavimui ir lankytojų lankomumui.

## II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

### Įgyvendinto strateginio tikslo pavadinimas ir kodas.

„Užtikrinti racionalų gamtos išteklių naudojimą ir tolesnį jų gausinimą, hidrometeorologinės informacijos“ (02).

### Strateginio tikslo įgyvendinimo programos (toliau – programa) pavadinimas ir kodas.

„Gamtos išteklių ir paveldo vertybių apsauga“ (02 33).

### Įgyvendinto programos tikslo eilės numeris ir pavadinimas.

3 – „Populiarinti gamtos apsaugos žinias, supažindinti lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, organizuoti kultūrinį gyventojų aptarnavimą ir poilsį“.

### Programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
3-ajam programos tikslui: Populiarinti gamtos apsaugos žinias, supažindinti lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, organizuoti kultūrinį gyventojų aptarnavimą ir poilsį				
R-02-33-03-01	1. Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode, vnt.	140000	140237	100,2
3-ojo tikslo 1-ajam uždaviniui: Globoti, saugoti ir veisti gyvūnus, plėsti ir turtinti ekspoziciją, sukurti funkcinę ekspozicinę Lietuvos zoologijos sodo modelį, priartinant gyvūnų gyvenimo sąlygas prie autentiškos jiems aplinkos, kaip reikalauja ES tarybos direktyva dėl laukinių gyvūnų.				
P-02-33-03-01-01	1. Retų gyvūnų rūšių (saugomų pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą) skaičius, vnt.	35	37	105,7
P-02-33-03-01-02	2. Edukacinių programų skaičius, vnt.	200	355	177,5
P-02-33-03-01-03	3. Lietuvos zoologijos sodo surinkta ir pervesta suma už teikiamas paslaugas, tūkst. €	400,0	460,5	115,1

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

1. Rezultato kriterijus – Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode (R-02-33-03-01). Lietuvos zoologijos sodą aplankė 100,2 % daugiau, nei buvo planuota dėl vykdytų renginių bei aktyvios viešinimo veiklos visuomenės informavimo priemonėse (išsiųsta 31 pranešimas žiniasklaidai, aktyviai dirbama su socialiniais tinkalais „Facebook“ ir „Instagram“).

2. Produkto kriterijus – Retų gyvūnų rūšių skaičius (P-02-33-03-01-01) padidėjo 105,7 %. Per planuojamą laikotarpį retų gyvūnų rūšių skaičius sumažėjo 2 rūšimis (1 rūšis perduota pagal EEP veisimo programą ir 1 – krito) ir padidėjo 4 rūšimis, nes šis skaičius kinta dėl to, kad Tarptautinės raudonosios knygos sąrašas (IUCN Red List) yra nuolat papildomas (kai kurios rūšys naujai įtraukiamos į sąrašą arba perkvalifikuojamos į kitas kategorijas).

3. Produkto kriterijus – Edukacinių programų skaičius (P-02-33-03-01-02) didesnis 177,5 % nei planuota dėl aktyvios veiklos viešinimo visuomenės informavimo priemonėse, augančio moksleivių susidomėjimo bei kokybiškai pateikto edukacijų turinio.

4. Produkto kriterijus – Lietuvos zoologijos sodo surinkta ir pervesta suma už teikiamas paslaugas (P-02-33-03-01-03) didesnė 115,1 % nei buvo planuota dėl bilietų ir papildomų paslaugų kainodaros.

#### Asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Panaudoti asignavimai, tūkst. €
Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1 947,2
<i>iš jo: Pajamų įmokos</i>	451,3
<i>Aplinkos apsaugos rėmimo programa</i>	121,8
Juridinių ir fizinių asmenų parama	18,3
Iš viso	1 965,5

### III. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAU

Lietuvos zoologijos sodas 2018 metais planuoja:

1. Tęsti projekto „*Visuomenės aplinkosauginį švietimą skatinančios infrastruktūros atnaujinimas Lietuvos zoologijos sode*“ įgyvendinimą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų lėšų pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonės Nr. 05.4.1-APVA-V-017 „Visuomenės informavimas apie aplinką ir aplinkosauginių rekreacinių objektų tvarkymas“. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2020-08-31.

2. Tęsti projekto „*Gamtosauginių bei gamtotvarkinių priemonių įgyvendinimas išsaugojant ir pagausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas*“ įgyvendinimą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų lėšų pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonės Nr. 05.5.1-APVA-V-018 „Biologinės įvairovės apsauga“. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2021-10-20.

3. Toliau dalyvauti ES 2015–2018 metų profesinio mokymo projekte „European Professional Zookeeper Qualification Framework“ („Europos zoologijos sodų gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymas“), kurį įgyvendina Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociacija (EZA) pagal ES 2014–2020 m. programą „Erasmus+“.

4. 2018 m. ypatingas dėmesys bus skiriamas įstaigos žaliesiems pirkimams, energijos vartojimo efektyvumo didinimui bei imamasi priemonių, kurios mažins atliekų susidarymą.

Direktorius



Aurimas Didžiokas